

CLASSIS QUINTA.
ADSTRINGENTIUM

FRUCTUS.

Immaturi omnes, acerbi, vel etiam ex sua indole austeriusculi, austeri fructus, ad hanc classem revocantur. Cum enim illa, quæ fibrillis nimis flaccidis, requisitam conciliant elasticitatem, majorem sese contrahendi potentiam, roboratis & fortibus vero rigiditatem inducunt nimiam, ADSTRINGENTIA dicantur, patet hos hujus classis esse.

USUS MEDICUS roborans, compingens: sylvestrium fructuum decoctorum gargarisma, relaxatæ uvulæ medetur, ut & tumentibus a muco faucibus, maxime melle dilutum: immoderatam etiam compescunt alvum, & solida omnia relaxata firmant.

ACACIÆ Germanicæ fructus *Off.* Pruni Sylvestris *Botanicorum*. Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Heckschlehen. *Gallis* Prunelles. *Anglis* Sloe.

Prunus spinosa foliis lanceolatis. Fructus ovatus, ex cæruleo nigricans, acidissimus, subausterus, nonnullis melle conditur, in officinis exsiccat. Decocto radicis curatam vidit febrem quartanam, cortici Peruviano non obedientem **NEBEL** *Ab. N. C. Vol. X.* Florum acaciæ plenior, & saturatiorem infusionem in sero lactis, alvum leniter ducere, & in subjectis tenuioribus magnæ laudis esse, **HOFFMANN**, *de press. Med. Domest.* Cortex radicis spiritui vini infusus, calculosis mirabiliter medetur, si bis de die pro una dosi cochlear unum sumatur, **IDEM** *ibidem*.

A 5

USUS

USUS MEDICUS fructuum, seu recentium, seu exsiccatorem, etiam vino infusorum, in laxitate primarum viarum, dysenterii biliosis, præstans. Folia amara, styptica, ad unciam dimidiam cōcta, gargarisma, in vacillatione dentium, in angina aquosa, addito melle efficax, concedunt. Flos laxans alibi dicitur.

PRÆPARATA. *Succus acaciæ nostratis inspissatus,* drachmæ dimidiæ, vel unius pondere, fumitur interne: externe chirurgis multum ad plurima utilis. *Aqua acaciæ ex floribus, alvum laxat, ita & Syrupus.*

ARBUTI *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Dipsosantherarum. *Germ.* Arbusen. *Gallis* Arboux. *Anglis* Strawberry.

Arbutus caule erecto, foliis glabris, ferratis, baccis polyspermis. Frago fere similis fructus, crassior, sphericus, carnosus, ante maturitatem flavus, dein rubens, in quinque loculamenta, foeta seminibus oblongis, dividitur. Nec in cibum in mensis, nec in medicamentum in officinis, hodie recipitur, primus mortalium cibus. Auferam tamen virtutem habet, & ad eadem, ad quæ priora, valere posset.

USUS MEDICUS vix ullus.

BERBERIS *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Wein-schädling. *Gallis* Epine vinette. *Anglis* Barberry.

Berberis spinis triplicibus, baccæ, rubentes, longe ovales, saporem acidissimum habent, adstrictione exceptum. Mensis baccæ, fruticis cortex tinctoriis operibus, adhibentur.

USUS MEDICUS in omnibus morbis, ubi putredo, & dissolutio humorum metuitur, vel jam adest, eximius; quum enim tunc acida convenient, quæ illud compingens, & inspissans simul habeant, & hoc in baccis adest, ratio præscriptionis evidens. **PROSPER ALPINUS**

NUS febre maligna cum diarrhœa biliosa periculossime decumbens, decocto, **SIMON PAULI** ab acri febre, & enormi diarrhœa, syrupo aqua diluto, convalescere; eodem exemplo in diarrhœis, dysenteris, cholera, putridis, in quibus quasi homo emungitur, & in putrilaginem soluti humores, intestinorum vi destructa haud coerciti, quasi continuo perpluunt, exemptis feminibus in pulpam redacti, vel in potum cocti fructus, feliciter exhibentur, non adeo facile limitanda dosi. Cortex, radix, amara sunt; folia intense acida, omnia roborantia. Cortex medianus, viridis, ad aquas hydropticorum educendas **CLUSIO** pro arcano datur, etiam *Illustr. L. B. van SWIETEN* probatur. Ligno prior cortex, flavus, amarus, deterisivus, aperiens, eximii Anglis usus habetur, in ictero.

PRÆPARATA. *Succus, syrupus berberum, laudati. Rotule* in caloribus gratæ, & utiles.

CORNI *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Fructiflorarum. *Germ.* Cornell-Kirschen. *Gallis* Cornouilles. *Anglis* Cornells.

Corni umbellis involucro multo longioribus, oblongi, olivæformes, sed graciliores, parum carnosifructus, primum virides, dein rubri, officula recondunt familia, qualia fere in olivis, durissima. Saporem acerbum, amarum, immaturi, non ingratum, acido-dulcem, cum quadam semper adstrictione, maturi possident, olim etiam in ciborum honore habiti.

USUS MEDICUS in alvi profluviis, & intestinorum laxitate, forma electuarii, & decocti, ad unciam unam, duas, utilis.

CYDONIA *Off. vide P. I. p. 34. 35.*

Hoc malum, excepto semine mucilaginoso, emolliente, totum roborat, & adstringit, convenientissimum plurimis, quia lapidum adhuc, & gratum. *Succus, syrupus, miva,* prostant pro interno usu, in usum externum oleum habetur.

CYNOS.

CYNOSBATI fructus *Off. Botanicorum* Rosæ Sylvestris, Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Hetfchepetsch, *Gallis* Gratecu. *Anglis* Heps.

Rosa foliis, & fructu, rotundo lævibus, calycis foliolis divisis. Fructus ex rotundo conicus, glaber, intensus rubens, corallinus, saporis non ingrati, lapillis durioribus, multa lanugine vestitis, fæctus, exemptis lapillis ad mensas vario modo præparari solet, edulis.

USUS MEDICUS in diarrhœis, dysenteriis utilis: decocto diarrhœa mitigatur, *Acad. N. C. Vol. VII.* An adeo prodest calculosis? conserva ex floribus, ut etiam fructu, in consumptione, & morbis pectoris, tum defluxionibus catarrhalibus, *Anglis* frequens, **ALLEY-NE.** In fungo, infecti nido, estne vis medicata, post tot laudes? *per gemmas et folia recentia pecori nociva sunt.*

GLANDES QUERCINÆ *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Amentacearum. *Germ.* Eichel. *Gallis* Gland du chene, *Anglis* Acorns.

Quercus foliis annuis, oblongis, superne latioribus, finibus acutioribus, angulis obtusis. Omnia in hac arbore adstringentia sunt, cæteris tamen partibus ipsa glans minus, quæ & in ciborum honore veteribus haberetur.

USUS MEDICUS, ubi adstringendum, præstans. Folia ad balnea adstringentia, ut & cortex, vocantur. Lignum a quibusdam magni habetur, ut etiam Guajacum Germanorum dicatur, ad pestem accensum valens. Cinerum lixivium ad hydropem, pedes œdematosos, commendatur. Succus ex quercu terebrata fluens mitui cruento auxiliatur, *Philosoph. Transact.* Cupula, involucre fructus, ipse fructus, pulverata, intestinum laxitatem tollunt. Est etiam adstringens fungus, & qui ligno adnascitur muscus. *per gemmas et folia recentia pecori nociva sunt.*

MESPI.

MESPILI *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Nespeln. *Gallis* Nefle. *Anglis* Medlars. *Italis* Nespolo.

Mespili foliis lanceolatis, integerimis, subtus tomentosis, calycibus prominentibus, globosi, calyce coronati, carnosus fructus, immaturi ex albo flavi, duri, acerbi: maturi mollescunt, & rubiginosi fiunt, tum magis grati, vinosi; ossicula habent quinque oblonga dura.

USUS MEDICUS, in sistendis alvi immodicis fluxibus, celebris, exemplo **FORESTI**, qui plurimos hoc medicamento curavit.

MORA *Off.* immatura *vide* P. I. p. 40.
Roob mororum immaturorum est in officinis.

MYRTILLI *Off.* *vide* P. I. p. 41.
Syrupus myrtillorum.

MYROBALANI *Off. Botanicorum.* Classis Ignoratur. *Germ.* Myrobalanen. *Gallis* Myrobalans. *Anglis* Myrobalans.

Ex Indiis ad nos allati fructus conditi, in quinque species officinis dividebantur, in Belliricas, Chébulas, Emblicas, Citrinas, Indas; botanicis nonnullis in totidem genera, an majori certitudine? veteres officinæ singulis illarum speciebus, vim singularem, & specificum ducendi corporis humorem adscripsere, recentiores omnibus eandem virtutem tribuere, an rectius? in sapore, & reliquis attributis horum fructuum manifestam differentiam invenias.

USUS MEDICUS in decocto aquoso, vinoso, quam in pulvere, convenientior, ubi ex intestinali tubo acria irritantia expellere, & vasa firmare consilium, drachmarum duarum, trium, quatuor, unciæ unius, exemptis prius ossiculis, pondere, laudatur. Exoptatum, in proci-dentia ani infantibus familiari, concedere Belliricas, infusas, vel decoctas remedium, & ea dosi, ut purgare non possint, datum, asserit *Illustr. L. B. van SWIETEN*.

COM-

COMPOSITUM. *Roob* myrobalanorum, non sper-
nendum, ad unciam unam sumptum.

MYRTI BACCÆ *Off. Botanicorum*. Classis Natu-
ralis Calyciflorarum. *Germ.* Myrten-Beerlein.
Gallis Bayes de Myrte. *Anglis* Myrte Berries.

Myrtus floribus solitariis, calyce fructus diphylo.
Baccæ exiguæ, in initio virides, ætate nigrescentes,
oblongæ, rugosæ, in tria loculamenta feminibus auri-
cularibus fœta dividuntur.

USUS MEDICUS omnium myrti partium non sper-
nendus. Foliorum, & baccarum duplex vis, & ad-
stringens, & aromatica balsamica, multum promittit;
sed cur neglecta? In omnibus morbis, ubi utraque vir-
tute opus, ut primarum viarum simplici laxitate, fluo-
re albo, morbis virgineis, eximius usus, seu in sub-
stantia ad drachmam dimidiam, seu in infuso, vinis me-
dicatis, ad unciam unam, exhibeantur. Ad manantia
capitis ulcera, si ficcare expedit, ad articulos a nimia
laxitate ligamentorum distractos, decoctum myrti chi-
rurgis familiare, & utile.

POMA immatura, vel matura austeriuscula, P. I.
p. 44.

PUNICA, seu GRANATA *Off. Botanicorum* PU-
NICA. Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.*
Granat-äpfel. *Gallis* Grenade. *Anglis* Pome-Gr-
nates. *Italjs* Pomi Granati.

Punica fructum habent globosum, umbilicatum, sub
cortice aspero, duro, coriaceo, rugoso, coloris ex lu-
teo puniceo, medullam succulentam, innumeris granu-
lis angulosis, rubris, fæctam; jam veteribus exacte
notus fructus, ratione saporis etiam distinctus fuit, in
dulcem, acidum, & acido-dulcem, seu vinosum. Pu-
nicorum flos balaustia, cortex malicorium officinis vo-
catur.

USUS MEDICUS, pulpæ folius, vel saccharo re-
mixtæ, acidulæ, subausteræ, in morbis biliosis, putri-
dis,

dis, diarrhœis, dysenteriis, valens; etiam ipsius succi admodum felix; ita in diarrhœis, & dysenteriis a bile motis, præmissa leni purgante, succum acido-dulcium affatim sumendum exhibuit *Illustr. L. B. van SWIETEN*, & curavit quam plurimos. In febris putridis, decocto avenæ fervido eluta pulpa, potum dat saluberrimum, omni putredini adversum, egregie cardiacum. Mali punici succum in cardialgia etiam adhibuit *HIPPOCRATES*: mulier cardialgia torquebatur, nec prius malum est sedatum, quam polenta, sicco punici mali aspersa, semel de die uteretur. De corticibus, & floribus suo loco.

PRÆPARATA *succus, & Syrupus Granatorum.*

PYRA immatura, vel matura austeriuscula, acerba. P. I. p. 45.

SORBI BACCÆ *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Arlesbeer. *Gallis* Corme. *Anglis* Sorbs. *Italis* Sorbo.

Sorbus foliis pinnatis. Baccæ turbinatæ, umbilicatæ, parvæ, pyriformes, immaturæ, ut mespili acerbæ, etiam ut hi in stramine mollescunt. Hujus forbi, aucupariæ dictæ, baccæ pressæ potum dant sapidum, siccatæ parum salubres sunt.

USUS MEDICUS, ut mespilorum idem: possunt in pulvem contundi, & addito saccharo in conditum præparari: possunt decoqui, haud scrupulosa dosi, cum nobis in alimentum cedant sanis.

SORBI DOMESTICÆ BACCÆ *Off. Crategi baccæ Botanicorum.* Classis Naturalis Calyciflorarum.

Baccæ maturæ edules, acidæ, immaturæ adstringentes.

UVA *Off.* immatura. vide P. I. p. 49. 50. *Syrupus* de agresta.

HER.

HERBÆ, & RADICES.

ACORUS PALUSTRIS. *Off. Botanicorum IRIS.*
 Classis Naturalis Palmarum. *Germ.* Gelbe
 Schwertel. *Gallis* Flamb bastarde. *Anglis* Gladdon.

Iris corollis imberbibus, petalis internis stigmatibus brevioribus, foliis ensiformibus, non imbecilliter adstringit, in scorbuto laxo utilis. In infuso vinoso ad unciam semis, unam, datur.

ALCHIMILLA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Löwenfus. *Gallis* Pied de Lion. *Anglis* Ladies Mantle.

Plures hujus plantæ pariter species sunt, stypticæ omnes. Officinis est, alchimilla foliis lobatis, familiaris, & de ea, herba, & radix, usitatæ sunt.

VIRES MEDICÆ insigniter adstringentes, vulnerariæ, in laxitate intestinorum, & exulceratione utiles; ad ulcera pulmonum, ramices, etiam laudatæ.

BISTORTA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Naterwurz. *Gallis* Bistorte. *Anglis* Bistort.

Bistortæ foliis imis appendiculatis, femine triquetra, radix, officinis frequens, acido austera, adstringens.

USUS MEDICUS in parte laxa firmanda multus; valet radix ad vacillantes dentes, etiam dentium dolores, ad reprimendas defluxiones, si consilium: dosis in decocto unc. unius. In pulvere gran. decem, viginti, triginta, bis, ter de die.

CAPIL-

CAPILLUS VENERIS. *Off. Botanicorum*
ADIANTHUM. *Classis Naturalis Cryptantherarum.* Ordo filicum. *Germ.* Venus-Haar. *Gallis* Capillaire. *Anglis* Maiden Haire. *Italis* Capel Venere.

Adiantum foliis coriandri C. B. vim roborantem habet: syrupus Montpelii, & Parisiis factus, ad tussim, & morbos pectoris pituitosos multum effertur; vix multum efficax.

CETERACH *Off. Botanicorum* **ASPLENIUM.**
Classis Naturalis Cryptantherarum. Ordo filicum. *Germ.* Kleinmiltzkraut.

Asplenium frondibus pinnatifidis, laciniis alternis, adnatis; huic vis eadem roborans, & deobstruens tribuitur.

RUTA MURARIA *Off. Botanicorum* **ASPLENIUM.** *Classis Naturalis Cryptantherarum,* Ordo filicum. *Germ.* Mauerkraut.

Asplenium frondibus alterne decompositis, foliolis cuneiformibus, crenulatis: etiam roborans in rachitide utile, in hydromelle infusum, pectorale.

SCOLOPENDRIA. *Off. Botanicorum* **ASPLENIUM** *Botanicorum.* *Classis Naturalis Cryptantherarum.* Ordo filicum. *Germ.* Hirschzung. *Anglis* Spleenwort.

Asplenium frondibus ensiformibus integris, basi cordato-inflexis, petiolis hirsutis: præcedentibus magis adstringens, rachiticis datur.

EQUISETUM *Off. Botanicorum.* *Classis Naturalis Cryptantherarum.* *Germ.* Rosschwanz. *Gallis* Queue de cheval. *Anglis* Horse-tail.

In officinis majus, & minus promiscue usurpatur, arvense frequentius adhibetur, cognoscitur, scapo fructificante nudo, caule sterili, ramis compositis.

B

USUS

USUS MEDICUS hujus herbæ admodum adstringentis, in sanguinis profluviis, spūto, mictu cruento, in quo HELWICH nunquam fefellit *Ephem. N. C.* tum in alvi profluviis, anginis aquosis, specificus habetur. Specificus itidem diureticus *L.* Ulceribus internis, pulmonis, renum, vesicæ, urethræ, admodum proficua multiplici experientia planta, in pulvere, ficcata, a scrupulo ad drachmam semis, in decocto ad unciam semis, recens in succo ad uncias duas, cochleatim fumendo, datur. Externe etiam contusa recens planta sanguinem in vulneribus illico cohibet.

His jam omnes plantæ coriariæ dictæ, addi possunt, quæ quoniam vita destitutas animalium pelles cogunt, coarctant, condensant, vivas partes longe magis indurare debent, ut sunt, *Rhus, Abies, Cotinus, Betula, salix* &c. ex quibus remedia heroica.

GNAPHALIUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Compositarum floribus nudis. *Germ.* Ruhrkraut. *Gallis* Immortelle. *Anglis* Dowueweet.

Gnaphalium caule simplicissimo, corymbo simplici, terminatrici, sarmentis procumbentibus: exsiccans, adstringens est. In dysenteria valere nomen Germanicum indicat; contusum contra panaritium esse, & in decocto potum doloribus resistere *GMELIN Flora Sibirica* T. II. An in arthritide, tussi convulsiva, valeat? *LINNÆUS* interrogat.

HEDERA ARBOREA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Epheu. *Gallis* Lierre. *Anglis* the Ivy-Tree. *Italis* Hedera.

Hedera foliis ovatis, lobatis, folia, baccas, resinam, officinis exhibet: folia vulnerarium, roborantem, antisepticum usum habent, in ulceribus, ozæna, fonticulis, vel eluendis, vel tegendis, etiam ad tumores mammarum resolvendos, *HAMNERIN de viribus plantarum indigenarum.* In pulvere data laudantur specifica in atrophiam infantum. *Ad. N. C.* vol. V. Baccas contra

contra pestem valere, & sudorem movere BOYLEA S. Resina subadstringens, leniter aromatica, in viscerum debilitate interne utilis, raro adhibita.

LAPATHUM *Off. Botanicorum.* Rumex C. *Clas-
sis Naturalis Incompletarum.* *Germ.* Mengolt.
Gallis Parelle. *Anglis* Dock.

Inter varias lapathorum species lapathum acutum, seu oxylapathum C. B. officinae frequentius, raro, folio acuto rubente EJUSDEM, maxime aquaticum, folio cubitali, cordato-lanceolato, recipiunt: ex priori radicem, herbam, semen, media radicem, succum, semina, posteriori herbam, radicem, adhibemus. Radices amaræ, auferæ magis sunt, folia levem etiam acitatem habent.

USUS MEDICUS primæ, & secundæ plantæ hucusque non satis distinctus, prioris tamen frequentior, adstringens, ficcans: decoctum ad scabiem habetur specificum, etiam in scorbuto utile; ad podagræ prophylaxim laudatur MUNTINGIO. Externe humida ulcera compescit lotio, aut fomentum, unguentum, ex his parata. Tertia, seu herba Britannica ad unciam unam, duas, in jusculis, apozematibus, contra oris vitia, cacoethem, scelotyrben, specifica, ad eruptiones chronicas in cute, aliasque pustulas, dolores rheumaticos, arthriticos, ischiadicos, summopere a suis recommendatur authoribus, longo semper tempore sumta. Semen ex lapatho folio acuto rubente C. B. miraculi loco sopit alvi fluxum dolentem, scrup. unius, vel drachmæ semis dosi contusum, & in vino sumtum, facit id etiam colatus liquor, *Cl.* VOLKAMERUS. *Ephem. Dec. 2. Anno primo.*

LYSIMACHIA *Off. Botanicorum* Salicaria. Lythrum L. *Clas-
sis Naturalis Diplosantherarum.*
Germ. Weiderich. *Gallis* Lysimachie. *Anglis* Loose-strife.

Lysimachia, olim officinis familiares, a materia medica scriptoribus fere omnibus, adhuc recensita, va-

rias patiuntur differentias, licet congeneres fere virtutes habeant omnes. Ipse Pater **DIOSCORIDES** *lysimachiam* luteam, & purpuream, ejusdem efficaciam esse enunciavit, licet ad diversa genera plantæ raptæ, hodie etiam diversis nominibus insignitæ sint; lutea enim nomen *lysimachia* retinuit, & est prima **MATHIOLI** in **DIOSCORIDEM**; altera *salicaria* auctore **TOURNEF. HALL.** bene dicta est, *lythrum* etiam **L.** & hæc secunda **MATHIOLI** est. Itaque planta, de qua hic loci agitur, definitur *salicaria* floribus spicatis, foliis conjugatis.

USUS MEDICUS voluit omnes adscribere vires purpureæ, licet de rufa & aurea ita **DIOSCORIDES**: foliorum succus adstringente sua vi sanguinis rejectionem supprimit, dysentericis potui datur, aut infunditur, mensium abundantiam sistit in pefso, sanguinis profluvio subvenit, si nares ea obturentur, vulnere crucorem cohibet. **GALENUS** vero: *lysimachia* superantem habet qualitatem adstrictoriam, per quam & vulnera glutinat, erumpentem e naribus sanguinem emplastrum modo illita compescit, quin & reliquas sanguinis eruptiones sistere potest, cum ipsa, tum succus ejus multo magis. Pota dysenterias, sanguinis rejectiones, ac muliebri profluvium sanat. Ex his fontibus dein omnes alii dixerunt, rari qui quidquam addidere; *lienteria*, *gonorrhœa* mederi **ZORN**, ad inflammationes oculorum laudari, **HALLERUS**.

Purpurea novo tentamini adhibita adstringere, & a laxitate ortas dysenterias, diarrhœas curare, ut olim visa; præ aliis adstringentibus nil detectum; cæterum jam hoc encomio ornata **HAMNERIN**, *de viribus plantarum Ipsalæ* 1737. ad qualemcunque hæmorrhagiam diarrhœam, dysenteriam sistendam, profluviumque muliebri supprimendum, mirabiliter conferre succum, vel decoctum herbæ interne haustum; præstare in dysenteria clysteres ex herba paratos injicere. Ad vulnera & contusiones oculorum etiam aquam stillatitiam enixe a **PARKINSONO** laudari video, an certa satis fama?

PEN.

PENTAPHYLLUM *Off. Botanicorum.* Potentilla L. *Classis Naturalis* Calyciflorarum. *Germ.* Finf-finger-Kraut. *Gallis* Quinte feuille. *Anglis* Cinck-foil.

Pentaphyllum pedunculis unifloris, caule repente, multas differentias patitur, nec forte adeo scrupulose ratione virtutis adstringentis disquirendas; quod usuale est pentaphyllum, est majus repens C. B. Tota in usum venit herba, etiam sola praescribitur: radix herba valentior.

USUS MEDICUS in solidorum laxitate, humorum dissolutione, utilis; ad dolores dentium, ulcera oris putrida, decoctum radices laudat **DIOSCORIDES**: in nimio menium, vel lochiorum fluxu, in diarrhoeis, dysenterii, **ALII**. Datur in substantia drachmae dimidia, etiam unius; unciae semis, integre pondere in decocto. Recentis plantae succus quatuor, sex unciarum mensura, in jusculo datus, fluxum album feliciter sustulit apud **TOURNEFORTIUM**. Quid valeat in intermittente, hodie scimus, sed quid in epilepsia possit, post **AVICENNÆ, J. CAMERARII**, observationes, ignoramus.

PLANTAGO *Off. Botanicorum.* *Classis Naturalis* Oligantherarum. *Germ.* Wegerich. *Gallis* Plantain. *Anglis* Plantain.

Plantago foliis ovatis, ut etiam ejus differentiae, promiscue in officinis usurpantur. Tota praescribitur planta, vel sola radix, aut semen.

USUS MEDICUS eam inter adstringentia leniora consecravit; decoctum plantae in haemorrhagiis laudatur: vino adstringenti chalybeato herba infusa, in fluore albo, dum ex sola relaxatione catarrhosis est uterus, extollitur; ad sanguinis sputum contusa, cum radice consolidae majoris, **BOYLEO** deprædicatur; & duae mulieres phthilicæ omni mane sumptere per octiduum succi plantaginis recenter pressi cochlear unum, dein per mensem duo cochlearia, elixir autem proprietatis

B 3

semel,

semel, vel bis de die, & convaluere *Ephem. N. C. vol. IV.* Externe macerata, ut mollescant folia, ulceribus antiquis, fordidis, applicantur. Datur contusa in conservam recens planta, in infuso, decocto, non facile limitanda dosi. Semina innocua, virtute styptica vix gaudent.

PRÆPARATA. *Aqua plantaginis inutilis, extractum* vires habet; dosi a scrupulo uno ad drachmam semis, unam. *Succus* ex virente planta exprimens, laudabilis.

PIMPINELLA SANGUISORBA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis fructiflorarum. *Germ.* Blutverzehrende Bibernell. *Gallis* Pimprenelle. *Anglis* Burnet.

Pimpinella foliis subrotundis. Tota planta medicis adhibetur; radix enim, quæ in officinis habetur, est saxifragæ, aromatica, stimulans, haud in hac classe recensenda, secus ut alii putarunt. Cæterum in lactucis, & acetariis fatis nota planta est.

USUS MEDICUS leniter adstringens, vulnerarius, ad sanguinis profluvia, vulnera, fluxum hæmorrhoidalem, laudatus.

PORTULACA vide P. I. p. 21. 22.

RUBIA TINCTORUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis fructiflorarum. *Germ.* Färber-Röthe. *Gallis* Garance. *Anglis* Madder. *Ital.* Robbia.

Rubiæ asperæ, radice rubra, radix, tinctoria, adstringens, roborans, diuretica, in officinis accipitur. Assumpta ossa inficit; gallinarum infici primus vidit **BELCHIER** *Philosoph. Transact.* Nro. 443. Tum **BAZANUS** *Instit. Bonon.* T. II. etiam ossa durissima tingi, juniorum tamen citius, rubrum ossium colorem dein iterum evanescere, **DUHAMEL** *Acad. des Sciences* 1739. etiam dentes tingi **LOESEKE**: ossis fracti calculus

lus tamen non erat ruber, BOEHMER, nec unquam caro, nervus, tendo, ligamentum, aut alia pars, quæ ossæ non sit, inficiebatur. DEHT. LEFF *dissert.* Sæd neque rubia solum ossa inficit, GUETTARD *Acad. des Sciences 1746.* sed etiam gallia tam flore albo, quam flavo, ut & asperula. IDEM. Kermes rubrum tamen non tingit eadem, IDEM, nec alia in re tinctoria usitata, ut indicum, alcanna, curcuma, fernambucum, tantalum rubrum, lignum Brasilianum, BOEHMER l. c. nec ossa inficit Itatis, nec tingit Carthamus, NONNUS *Ag. Acad. Mogunt. T. I.* Firmendis rachiticorum ossibus dein primus adhibuit LEVRETUS, plurimis curis felix. In pulvere dari potest scrupuli unius, bis, ter de die, dosi: uncia unius in infuso, vel decocto. Radix inter quinque aperientes minores dudum recepta est, & nuper iterum in quaestione medica contra rachitidem laudata COSNIER, *Alum absorbentibus omnem curam absolvit.*

SANICULA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Umbelliferarum. *Germ.* Sanickel. *Gallis* Sanicle. *Anglis* Sanicle.

Sanicula subinsipida, habet saporem exsiccantem, & adstringentem: ad vulnera, ulcera mali moris caeothæ, jam dudum laudata, in lavamento: in decocto contra hæmoptoen, doles unc. una.

TORMENTILLA *Off. Botanicorum.* **POTENTILLA.** Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Roth-heilwurtzel. *Gallis* Tormentille. *Anglis* Tormentill. *Italis* Tormentilla.

Potentillæ foliis quinatis, caule erecto, radix, potissimum in officinis recepta, nodosa; vis ei acerba, adstringens specifica.

USUS MEDICUS specificus in dolore dentium cum saceto coctæ, addito opio, PARACELSUS: in diarrhæis, dysenteriiis, metu abortus a laxitate, decoctum gratum, & proficuum. Etiam externe ad ulcera mucosa humida utile, SALA expertus. Dosis

B 4

in

in decocto ad libram aquæ, uncia femis, una: in pulvere a granis decem ad viginti, triginta, bis, ter de die.

UVA URSI *Off. Botanicorum* **ARBUTUS**. *Classis Naturalis Diplosantherarum.*

Arbutus cauliculis procumbentibus, foliis integerrimis, an veteribus cognita, & adhibita, multum dubium? pauca pharmacopœæ, & hæ inter vaccinia habent; gallicæ, suecicæ sub nomine uvæ ursi utuntur.

USUS MEDICUS adstringentem, ut jam sapor indicabat, probavit. Foliorum pulverem, quantum novi, primus **L.** laudavit præstantem in calculo: multi levantur sopito dolore, alii adjecto diacodiato tantum: in viarum urinarum suppurationibus utilis comperta, adstringens, vulneraria est. Sed estne certa quædam in vias easdem adstringentium vis? contra calculosos renum, vesicæ, concreciones, jam dudum alia adstringentia laudantur: præsens esse, drachmæ radice pentaphylli pondus, vino epotum, ad calculum remedium, **ZAMAR** expertus, ita etiam recommendatur agrimonia, adstringens & terrea: de adstringentium usu in calculo integram dissertationem olim **HEUSCHERUS**. **Experimenta**, in nosocomio practico hic Viennæ instituta, uvam ursi his in malis multum depreciant,

F L O R E S.

BALAUSTIA, seu flores Granatorum *Off.*
vide p. 14. 15.

Balaustium sylvestris punicæ florem, cytinum sativæ vocavere veteres. Hodie punicæ flore pleno majore, flos, balaustium seu balaustia officinis audit.

USUS MEDICUS inferiora longe malicorio, balaustia probat, in morbis omnibus laxis internis, & externis

ternis laudata, forma pulveris ad drachmam unam; infusi, decocti aquosi, aut vinosi, ad unciam unam: unde decocta, gargarismata, collyria, clysmata, tomentata, fiant appropriata.

MALVÆ ROSEÆ flores *Off.* vide P. I. p. 20. 21.

ROSARUM RUBRARUM flores *Off. Botanico-*
rum. Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Ro-
the Rosen. *Gallis* Roses Rouges. *Anglis* Red
Rose.

Inter rosas adstringentes rubras, eliguntur adhuc illæ, quæ pleno flore gaudentes, provinciales audiunt, odoratissimæ, & stypticæ, siccata, non adeo adultæ, optimæ.

VIRES MEDICÆ adstringentes, balauistiis minores, grate simul odoratæ. Exsiccata se pulverisari patiuntur: forma pulveris exhibendæ: aquæ infusæ vim adstringentem, odoratam, cum pulchro colore conciliant, cui si aliquot guttæ spiritus acidi fossilis addantur, saccharum ad majorem gratiam commisceatur, claretum habetur in morbis calidis, putridis, dissolutione humorum, etiam diarrhœa stipatis, magnæ efficaciz.

PRÆPARATA officinalia plurima sunt, duplex imprimis *conserva*, hæc *simplex*, altera spiritu vitrioli addito ad gratam aciditatem, *viriolata*; utraque efficac, & egregia ad drachmam dimidiam, integram, per se exhibenda, majori electuariis ad unciam dosi: prior phthiisicis, & hæcticis dicata, *HOFFMANN de Präslan. Remed. domesticorum*, & ubi roborandum; altera, ubi & putredo simul oppugnanda, convenit.

Ex infuso rosarum rubrarum cum melle cocto, fit *mel rosatum* officinarum, ulcera fordida laxa depurans, roborans, seu gingivarum, buccarum ea fuerint, seu aliarum partium; collutoriis, clysmatibus, unguentis, additur a chirurgis.

Infusum expressum, saccharo inspissatum, dat *syrupum* de rosis siccis, iisdem casibus utilem, interne ta-

men magis usitatum, apthlis, faucium incipienti inflammationi, convenientem.

Florum facta in aceto infusio *acetum rosatum* est, cujus elegans in mensis, & medicina usus in nodulis odoramentalibus, quæ vis ad aliam jam classem spectat, ut & *aquæ stillatitiæ rosarum rubrarum*, non adstringens, sed cardiaca, excitans.

CORTICES.

CAPPARIDIS Cortex *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis Polyantherarum. *Germ.* Cappern. *Gallis* Caprier. *Anglis* the Bark of the caper plant.

Capparis aculeata. Est radices, quæ officinalis est, cortex. Radicibus quinque aperientibus minoribus adnumeratur. *Gemmæ* florum in mensis magis, quam nobis notæ, licet & multum medicatæ.

USUS MEDICUS eandem hujus corticis, ac frequentis vim confirmavit, in malo hypochondriaco, paralyti etiam laudatus L. est: gemmarum vero vis aromatica, solvens, longe magis certa; desperatos spleneticos, solo usu capparum, adjuncto potu aquæ ferriariorum, fuisse curatos, jam plura exempla sunt.

PRÆPARATA. *Oleum* capparum satis inutile.

FRAXINI Cortex. *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis oligantherarum. *Germ.* Efese. *Gallis* Fresno. *Anglis* Ash-tree.

Fraxinus floribus nudis, adstringens est, vim diureticam, & diaphoreticam etiam alii illi adscribunt; dosis drachma semis in pulvere. Semen aperitivum, stimulans, dicitur.

GRA-

GRANATORUM Cortex, seu MALICORIUM

Off. vide p. 14. 15.

Cum ex adstringenti hoc, & duro pomi cortice olim firmarentur coria, malicorium dictus fuit, quod nomen officinis remansit.

VIRES MEDICÆ balauftiis longe violentiores, ob id minori dosi exhibendus cortex. Forma pulveris ad scrupulum unum, drachmam semis, in diarrhœis dysenteriiis, infusi, decocti, ad unciam semis datur. Inde & egregia in laxitate uvulæ, anginis aquosis, gargarismata.

PERUVIANUS CORTEX. CHINA CHINA *Off.*

Botan. QUINQUINA. Classis Naturalis igno-
ratur. *Germ.* Fieber-Rinde. *Gallis* Quinquina. *Anglis* the Jesuits bark.

Quinquina e regno Peruano ad nos advectus cortex, aridus, unam, duasve lineas crassus, toris scaber, ferrugineus, & non nihil canescens, intus levis, rufescens, cinnamomi colore visitur. Odor debilem, mucidum, aromaticum, sapor amarum, ingratum, austerum judicat.

Optimus, qui ex ramulis, densus, gravis, a ligno repurgatus, fractu splendens, pistilli ictibus volatilis reddendus, in decoctione spumescens, & ora vasis transcendens habetur.

USUS MEDICUS, ad debellandas febres intermittentes, & continuas remittentes, conditionibus ab *Illustribus*, L. B. van SWIETEN in *Commentariis præscriptis*, specificus: etiam in continua cum delirio, ex intermittente nata, utilis, SUMEIRE; & in febris hydropticum aggrediente *Act. nova Phys. Med. N. C. Vol. V.* & in febre petechiali maligna, HUXHAM *de aere, & morbis epidemicis*, in eadem cum hæmorrhagiis, *essai sur les fievres IDEM.* in variolosa petechiali nigra cum acidis fossilibus *ibidem.* Pulveris unciæ unius pondus, in duodecim doses divisum, imperatur. Formas alii mutant, & oppositæ indolis alia, non æque felici semper successu, commiscent; eadem quantitate in ele-
ctuarium

ctuarium cogi potest, infundi etiam, decoqui, in fyrupum inspissari, imo & clysmate subministrari infantibus delicatulis, aliis, ut res exigit, drachmarum duarum his, unciae semis dosi illis, semel, bisve die intercalari, BUCHWALD. *Prod. Act. Havniens.* Scire enim juvat decoctionem ferre, & longam requirere, octavum super affusa aqua decoctum adhuc amaricasse, FULLERUS. Colata infusa, decocta, imbecilliora esse: turbida quidem nauseosa magis, sed & magis efficacia, ALLEYNE.

In gangræna, & sphacelo iterum specificus, drachmæ dimidiæ omni quadrihorio dosi, proserpens malum figit, & excitata suppuratione mortuum a vivo separât; hic etiam fomenta ex cortice utilia. Notari tamen meretur in angina gangrænosa incassum datum. *Medical observations and inquiries by a Society of physicians in London.* Vol. I. Tum corticem in substantia non tantum profuisse, ac in tinctura parva dosi datum, HUXHAM. *Recueil périodique d'observations de Médecine &c.* T. VII. Alias tamen etiam cancrum lenit, & dexterrima operatione separat. *Illustr.* L. B. van SWIETEN, sed vulnus non consolidat. IDEM. Cancer mammæ exulceratus, cortice peruviano sanatus, Clarissimo RITTER recensetur *Nov. Act. Acad. N. C.* Vol. X. rarum exemplum! hodie cicuta id fit certius. Dedit etiam de usu corticis in cancro mammæ exulcerato observationes Cl. DIETERICHS Ratisbonæ 1746.

Iterum periodicas convulsiones a vomitione compescit, BORNAINVILLE, dolores periodicos hemi-craniarum *Vol. I. Act. N. C.* artuum mitigat, febres topicas tollit, spasmos, motus uteri, ventriculi, intestinorum compescit: in podagra etiam SYDENHAMO auxilio fuit, & specincum in podagra laudat HELDIUS *Ephem. N. C.* cent. IV. & ataxiæ spirituum cum aquis Pyrmontanis feliciter subvenit. Hæmorrhagiis nimis etiam medetur. An vi narcotica? ita plures. Corticem coctum filtratum in pilulas coactum, opii vires in sedando quovis immodico fluxu, impetu cordis, & febre suspendenda, strenue æmulari, LINDER *de Venenis.* Ad-

Adhæc in casibus serophulosis, ad resolvendos, ex laxitate colli, parotidis, aliarumque glandularum tumores, multum recentissimis observatis laudant FORDYCE, FOTHERGILL; tum inveteratis ophthalmiis, ulceribus cutis ab exanthematibus relictis, decoctum mederi, posterior multis observationibus evincit; sed sufficienti dosi continuato usu exhibendum, *Medical observations*. Ignorari ultimo non debet quod ETTMULLERUS habet, cortice curatas febres, spiritu falis ammoniaci brevi renovari; & epilepticum puerum quatuordecim annorum, cortice sanatum, vidisse RITTER *Acad. N. C. Vol. X.* etiam ischuriam ex laxitate ortam curasse, MACKENZIE, *Medical observations and inquiries by a society of physicians in London Vol. I.* utique roborat!

PRÆPARATA. *Extractum chinæ chinæ* validum; pulvere debilior tamen *essentia* corticis peruviani.

SIMARUBA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis desideratur.

Arboris nondum notæ, satis affinis juglandi, vel pistachiæ, cortex, odore nullo præditus, saporis subamari est, decoctus in aqua lactescens, spumescens. Ad nos primo 1713. ex Guiana, ubi in dysenteriis famosus, translatus, 1718. in dysenteriis epidemicis probatus JUS-SIÆO, ea, qua in Guiana dosi, non adeo feliciter cessit; movit enim vomitus, sudores incommodos, etiam sanguinis profluvia; correctis vero dosibus, & experientia rerum magistra, salubritatis punctum attigit; adstringens cortex non est, GRASHUIS *Acad. N. C.* & in fluxibus alvi languinolentis tantum convenit, DEGNER. *Acad. N. C.*

VIRES MEDICÆ in dysenteria specificæ, si drachmarum duarum pondere in libris aquæ, vel cerevisiæ duabus, ad tertiæ partis remanentiam coquatur, residuum in doses quatuor, una tertia quaque hora propinandum, dividatur: Vel drachmæ semis pondere in pulvere detur. In colica habituali, & dysenterica, drachmam unam, in sex doses dividendam, quarum omni bihorio una daretur, præscripsit feliciter GRASHUIS *Ag. phys. Med. N. C. Vol. VIII.*

TAMA-

Boneken conindem Actonum vol. 2.
hoc remedio dysenteria sex et
fluxum hepaticum chronicum, et
dysenteriam sustulit.

TAMARISCI Cortex *Off. Botanicorum*. Classis Oligantherarum. *Germ.* Tamarisken. *Gallis* Tamaris. *Anglis* Tamarisk.

Tamariscus floribus decandris: Quibusdam in officinis cortex ramorum, in aliis radicis, in usu est; non adeo periculosa, ut videtur, substitutione; fruticis enim cortex recens, grate balsamicus, adstringens, exsiccans est; præter corticem ipsa adhuc radix in usu est.

USUS MEDICUS egregium invenit remedium roborans, adstringens, etiam solvens diureticum, in decocto ab uncia dimidia, ad integram cum dimidia: in pulvere ad drachmam unam in rachitide laudatur; ligno assaisras comparandum putat **ETTMULLERUS**.

S U C C I.

ACACIÆ Germanicæ Succus *Off. vite* p. 9. 10.

ACACIÆ veræ succus *Off. Botanicorum*. MIMOSÆ L. Classis Naturalis Polyantherarum. *Germ.* Ägyptischer Schlehen-Safft. *Gallis* Acacia. *Anglis* Acacia.

Mimosa aculeata, floribus spicatis, legumine lævi, elliptico, compresso: In massulas coactus, vesicis inclusus succus, non ipse fructus, ex Ægypto ad nos adfertur. Extus fuscus, aut nigricans, intus subfulvus, consistentiæ firmioris, fortem acerbum saporem, saliva quasi coagulata, ore sicco, arido, exerit. Ejusdem arboris productum est, gummi arabicum emollientissimum.

USUS MEDICUS in illis casibus, ubi adstringenda vasa, figenda fluida, ut diarrhoeis, dysenteriis, sanguinis profluvii, hæmoptysi, anginæ aquosæ, utilis; forma, & dosis diversæ sunt: pilularis omni trihorio quatuor quin-

quinque granorum: potest etiam pro electuario solvi, mixturis dilui, ad drachmam semis, unam. Externè ad loca laxa firmanda multus chirurgis usus.

CATECHU. TERRA JAPONICA *Off. Caunga RHEED MALAB. Classis Naturalis Palmarum. Germ. Catechu. Gallis Cachou. Anglis Catechu.*

Catechu gummoso resinofus, & inspissatus succus est, ex fructu arboris caungæ, non terra: an purus, an mixtus, & quibus conflatus? adhuc multi disputant. Foris e rufo nigricans, intus e rubro fuscus, inodorus, saporis primo est adstringentis, tum subamari, ultimo dulcis. Probatur ponderosus, ruber, splendens, non comustus.

USUS MEDICUS in gingivarum laxitate, catarrhalibus defluxionibus inhibendis, compescendis alvi profluviis, utilis. In substantia in ore volvitur, solutus deglutitur in gratiam halitus, & beneficium digestionis, atque id hodie Parisiis familiare. In tabellas, ut gratior sit, cogitur, linctibus admiscetur, additur & electuariis: In nulla forma scrupulosa dosis; in substantia a scrupulo semis, ad drachmam semis, unam, successivè datur. Extemporaneus habetur potus, visui & gustui gratus, proficuus diarrhœa, etiam febre biliosa laborantibus, maxime si alias ægri ptisanas respuunt, si drachmæ duæ catechu in unciis quindecim aquæ solvantur.

HYPOCISTIDIS Succus *Off. Botanicorum ASARUM. Classis Naturalis Incompletarum.*

Asari foliis sessilibus, imbricatis, floribus quadrifidis, succus inspissatus, ex Turcia, Creta, Gallia Narbonensi, nobis advectus, siccus, niger, splendens, aliquid odorati habet, intense amarus, os adstringens, exsiccans est.

VIRES MEDICAS adstringentes acaciæ succo majores habet; si partem roborare consilium sit, inquit
GALE.

GALENUS, quæ videlicet plusculo humore exoluta fuerit, robur, & firmitatem illi non imbecilliter addit; dosis, & exhibendi modus, ut in succo acaciæ, eadem.

OMPHACIUM *Off.* vide P. I. p. 50.

Est acerbæ uvæ expressus succus, in rubro ære, donec cogeretur, insolatus olim **DIOSCORIDI**, hodie liquidior, colatus tantum, & in doliolis asservatus, mensis magis in Gallis, quam officinis notus.

VIRES MEDICÆ ad ulcera oris humida, scorbutica, partes relaxatas firmandas, egregiæ: In navibus contra scorbutum maximus usus est.

SANGUIS DRACONIS *Off.* **DRACO** arbor indica, **COMMEL**: Classis ignota. *Germ.* Drachen-Blut. *Gallis* Sang-dragon. *Anglis* the Dragon's-Blood.

Sanguinis draconis duplex species habetur; una profundissime rubescens, dura, plurimis non referenda menstruis, in spiritu vini rectificato pro maxima parte solubilis, profundo colore & durabili spiritum vini imbuens; hæc vilior pigmentis inservit. Alia in arundinibus allata, saporis est exsiccantis, adstringentis, salivam rubro colore inficiens, & hæc medica est.

VIRES MEDICAS constanti traditione adstringentes, ad sanguinis profluvia, lochia nimia, hæmoptoen, dysenteriam, utiles laudavere. Specificè adstringere adhuc hodie **LINNÆUS** affirmat, alii innocuum corpus habent; reiteranda igitur experimenta. Dari in pulvere a scrupulo ad drachmam dimidiam, in mixturis ad integram, duas, dilui potest. Multus est ad vulnera externus chirurgis usus. Recentissime aliud gummi adstringens, multum mucilaginosum tamen, & gratum, ex Gambia allatum, externa facie sanguini draconis simile, describit **FOTHERGILL**. *Medical observations and inquiries by a Society of physicians in London.* T. I.

FUNGI

FUNGI MUSCI.

AURICULA JUDÆ *Off. Botanicor.* **TREMELLA.** *Classis Naturalis Fungorum. Germ.* Holderchwamm. *Gallis* Oreille de Judas. *Anglis* Jews-ear.

Tremella cyathiformis labio altero inflexo, repando: ex lignis antiquis, præsertim vero sambucinis, hic excrefcit fungus, officinis fervatus, licet non multum adhibitus.

VIRES MEDICAS exsiccentes, adstringentes, in ophthalmia, incipiente inflammatione, angina, exinias de eo prædicat hodiedum **LINNÆUS.** Præscribitur in decocto uncie dimidiæ pondere.

CREPITUS LUPI *Off. LYCOPERDON. Botanicorum.* *Classis Naturalis Fungorum. Gallis* vessè de Loup.

Lycoperdon subrotundum, laceratum, dehiscens, jam antiqui in Germania ad sanguinis eruptiones usus, externe dissectis arteriis, ruptis vasis, felici cum successu applicatur, experimentis de novo in *Trans. Philoſoph.* T. XLIX. tentatis.

FUNGUS IGNIARIUS *Off. BOLETUS Botanicorum.* *Classis Naturalis Fungorum. Germ.* Zunderchwamm. *Gallis* Agarie. *Anglis* Agaricus.

Boletus acaulis, pulvinatus, lævis, poris tenuissimis: **BROSSARDI** chirurgi Galli, ad compescendas in anevrismatibus, & amputationibus hæmorrhagias, arcanum, **LUDOVICO XV.** emptum. Colligendus hic Boletus mensibus augusto & septembri, siccandus: caro dura filamentosa a cortice villosa separanda, mallei ictibus mollissima reddenda, sic demum vulnere super-

C

per-

perponenda; hujus remedii laudem vide in *Acad. de Chirurgie* T. II. III. *Trans. Philosoph.* Tom. XLIX. p. 28. Vituperium apud *Cl. NEALE*, Nosocomii Londinensis Chirurgum, in opere *Some observations on the use of the Agarici and its insufficiency in stopping hemorrhages after capital operations.* London. 1757. Tamen etiam scire juvat, curiosius in vase vitreo clauso asservandum fungum esse, *MORAND.* *Acad. de Chirurgie* T. III. & fungum vinosum ejusdem virtutis esse *Trans. Philosoph.* T. XLIX. experiente chirurgo *FORD.*

FUNGUS MELITENSIS *Off. Botanicorum* **CYNOMORIUM.** Classis Naturalis Fungorum.

Cynomorium. Non omnibus adhuc receptus officinis hic fungus, est parasiticus, lentisci, myrti, halimi, radicibus enascitur, in illis maxime regionibus, ubi hæc arbores felicissime vigent, ut in Melita, Sicilia. Planta siccata rubra est, ut etiam ex recenti expressus succus. Sapor amaricans, stypticus, linguam adstringens, cum asferitate mucilaginosâ. **BOCCONE** *Mus. di Pianti.*

VIRES MEDICÆ adstringentes roborantes eximix, in pulvere scrupuli unius, ad drachmam, pondere exhibitæ laudantur: in hæmorrhagiis, & aliis omnibus profuvii sanguineis sistendis, specificæ *L.* sunt, *Institut. Bononiens.* etiam confirmatæ; in venereis urethræ ulceribus decocto usus *DEIDIER*, in dysenteria syrupo vel pulvere, vix unquam fallente successu alii. **LINNÆUS** *de fungo Melitensi. Amœnitatum Acad.* Vol. IV.

LYCOPODII semen *Off. Botanicorum* **LYCOPodium.** Classis Naturalis Cryptantherarum, Ordo Muscorum. *Germ.* Löwentus - Saamen. *Gallis* Pied de Loup.

Lycopodium caule repente, foliis patulis, pedunculis spina gemina terminatis. Ipsum leniter roborat, & adstringit, pectoris morbis utile, etiam calculosis, plura polonica laborantibus.

Pulvis

Pulvis tenuissimus, æquabilis, ad involvendas pilulas commodus, etiam aliquibus antihecticus habetur. **ETTMUL.** tum diureticus, antiepilepticus, *Ephem.* N. C. Anno III. Intertrigini, ulceribus madidis, etiam medetur *inspersus*, valet etiam ad erysipelas.

MUSCUS CANINUS *Off. Botanicorum* **LICHEN.**
Classis Naturalis Cryptantherarum. Ordo Algarum.

Lichen foliaceus, repens, lobatus, obtusus, planus, subtus venosus, pelta marginali ascendente, in hydrophobia, & rabie specificus, divulgante **HANS-SLOAN.** Anglis inde multum in usu in pulvere antilyffo **MEAD.** qui **DAMPIERI** præscriptionem vitiauit *Transact. Philozoph.* Nro. 443. dum partes inæquales fumeret, scilicet hujus lichenis partes duas, piperis unam: dosim **MEAD** facit drachmam, unciam semis **HARTLEY,** folius lichenis pulverati dosim scrupulos quatuor **HANS-SLOANE.** *Phil. Transact.* Nro. 237. sed sæpe fefellit.

MUSCUS CUMATILIS *Off. Botanicorum* **LICHEN.** Classis Naturalis Cryptantherarum. Ordo Algarum.

Lichen foliaceus, repens, lobatus, obtusus, planus, verrucis sparsis, pelta marginali ascendente; drasticam vim habere, & aphthis, & vermibus mederi, plurimis locis **LINNÆUS,** dosim non addens.

PULMONARIA ARBOREA *Off. Botanicorum* **LICHEN.** Classis Naturalis Cryptantherarum. Ordo Algarum.

Lichen foliis oblongis, divisis, superficie reticulato-punctata, in fagis, & quercu habitans, thoracicus est; in phthisi curanda usum præstasse **LINNÆUS,** qui & in ictero, & tussi laudat.

EX MINERALIBUS

PETRIFICATA.

OSTEOCOLLA *Off. Mineral. RHIZOLITHUS.*
 Classis Petrificatorum. Ordo Vegetabilium.
Germ. Beinbruchstein. *Gallis* Osteocolle. *Anglis*
 Bone-Binder.

Radices arborum putrefactæ, terra calcarea, sabulo, mediante aqua imprægnatæ, **GLEDITSCH**: caules, scapi plantarum, marga & arena incruitati, **GUETTARD.** *Acad. des Sciences 1754.* osteocollæ nomine officinis veniunt. Terra ipsa calcarea alba cum acidis effervescit **MARGGRAF** *Acad. de Berlin.* dat cum acido nitri phosphorum Balduini, **IDEM**, tum destillata, liquorem omnes proprietates liquoris urinosi habentem, **IDEM**, nec inventa sunt in osteocolla ea, quæ **NEUMANNUS** prodidit principia, nec osteocollæ oleum petroleo simile inesse deprehensum. Est, verus stalactites margaceus, **GUETTARD.** l. c.

VIS MEDICA adstringens **LINNÆO**, alia aliis haud repetitis experimentis, adscripta. *Jamen præcipua virtus ad fluxum album.*

T E R R Æ.

BOLUS *Off. Mineralogicæ.* Classis Naturalis Terrarum. Ordo terrarum pinguium. *Germ.* Fett-thon. *Gallis* Bolus. *Anglis* Bole.

Argilla pinguis, ore liquefcens, bolus, terra sigillata, eadem hitorix naturalis scriptoribus significant; est ad contactum mollis, attenuata, pinguis fere, ore liquefcens

quefcens inftar butyri, igne lapidescens, in vitrum redigenda, acido vitriolico, & substantia pingui minerali constans, terra martialis: Ita fere omnes dixere: nuper vero, quod hæ terræ nec destillatione, nec decoctione cum aqua, acidi vestigium præberent, neque cum lixivio alcalino coctæ, aut cum siccis salibus alcalinis mixtæ, & per aliquot tempus in crucibulo ignitæ, elixiviata, tartarum vitriolatam exhiberent, an coloratæ terræ bolares acidum vitriolicum continerent, dubitatum fuit, *Comment. varii Argumenti germ. 1759.*

Cæterum hujus multæ species sunt, ut bolus *alba*, qualis moravica, *rubra*, qualis armena, bohemica, *carnea*, ut terra lemnia &c. *cinerea, flava*, quæ & axungia lunnæ, & solis dicuntur. Veteribus æstimatissima fuit terra lemnia; hodie dubitari merito potest, an nostra terra lemnia, sit terra lemnia veterum, cum lemnia sphragis impensè rufescere debeat GALENI testimonio, nostra tantum carnea sit. Estne bolus armena, quæ nobis hodie maxime laudatur, terra lemnia veterum?

VIRES MEDICÆ boli armenæ vel terræ sigillatæ rubræ, exsiccantes sunt, plasticæ, in diarrhœis, dyfenteriiis putridis, phthiſi pulmonali, humorum dissolutionibus, catarrhosis defluxionibus, admodum utiles: latente enim acido omni putredini resistunt, roborant, & innocua lenitate demulcent, inviscant. Corpus medicamentum hoc, non turbat, unde scrupulose dosis definiti non debet: in pulvere drachmæ semis, unius, pondere, unius, vel duarum in mixtura, uncia etiam unius aquæ libra una emulsæ, addito syrupo cochlearum exhiberi potest. Non minor externus ejus usus est: locis excoriatis, ulceribus humidis manantibus aspergitur, adhæc additur unguentis, emplastris &c.

CRETA *Off. Mineralogorum.* Classis Naturalis Terrarum. Ordo Terrarum Macrarum. *Germ.* Kreiden. *Gallis* Craye. *Anglis* Fullers-Clay.

Creta cohærens solida W. Farinosa, & sicca substantia, calx fossilis & nativa fere, cum sale ammoniaco

C 3

trita,

trita, & destillata, calcis vivæ proprietates habet; cum tartaro, qui vix, & in aqua ebulliente tantum solubilis, cocta, illi salium alcalinorum solubilitatem conciliat. Ope cretæ aquam marinam potabilem reddere, docuit in *Comment. Societ. scient. Harlemf.* P. II. Cl. ALLEMAND, quatuor pintis aquæ marinæ, cretæ unciam unam addendo, obtinuit quatuor quintas aquæ potabilis, melioris ea, quæ calce pararetur.

USUS MEDICUS cretæ internus, quod in pastam irresolubilem cum tenaci ventriculi mucō concresecat, vix ullus; externus major, in ulceribus laxis, humidis, quæ siccat, stringit absumpto humido, puncta contactuum fibrarum solidarum augendo.

RUBRICA FABRILIS. vide *Venena*.

TERRA SIGILLATA alba *Off.* quæ plerumque melitenfis, turcica, licet forte moravica nostra huic haud inferior sit, etiam bolus alba vocatur.

USUS MEDICUS boli idem.

MINERÆ.

Substantiæ terrea, lapidea, sale, sulphure, semimetallo, vel metallo imprægnatæ, mineræ dicuntur: unde etiam in quatuor has classes: 1mo. Salia, 2do Sulphura, 3tio. Semimetalla, 4to. Metalla, vere distribuuntur. Quibus unius quam alterius principii plus inest, ea ad classem potioris relegantur.

ALUMEN CRUDUM *Off. Mineralogorum.* Classis Minerarum. Ordo Salinarum. *Germ.* Alaun-Schiefer. *Gallis* Alun. *Anglis* Alun.

Alumen lapide fissili mineralisatum W. Confusa admodum apud veteres aluminum historia nostro satis evidens

evidens ævo est, quod a vitriolis repurgata. Alumen, quo utimur in communi usu, duplex est, idque, vel album penitus, vel colore rosaceo conspicuum, utrumque factitium, artificii Actis Gallicis, & Anglicis rite descriptis: hoc alumen crudum, illud alumen Romanum, rochæ, rupeum, quod ex marmore rubicundo factum, vocatur.

Primum aluminis principium manifestum, vitriolo, sulphuri, idem acidum vagum esse, quotidiana in Anglia experimenta docent, chemica confirmant, & Suevicæ mineræ demonstrent: Ita ex uno & eodem lapide Suevicæ, alumen, vitriolum, sulphur, minium, ex alio Angliæ, alumen, vitriolum, sulphur, *Philosoph. Transact.* Nro. 21. Quomodo vero facili experimento terra aluminis, in vitriolum converti possit, docet *Mem. de l'Acad. des Sciences* 1744. GEOFFROY. Alterum obscurum magis, adhuc hodie disceptatum, cur? quod simplex, & unicum velint; quo fundamento? ipsi ignorant. Non esse pure calcareum, nec cretaceum NEUMANNUS, bolo simile BOERHAAVE, ex fistulis tabacariis, ut & lapide calaminari BERRI alumen fieri GEOFFROY Junior, ex schisto marmore rubicundo L. Terram hanc nec cretaceam, nec calcaream, post longos labores MARGGRAF *Acad. de Berlin* 1754. pronunciauit. Sed specificam alcalinam argillaceam. *Script. Chem. Germ. edita Berolin* 1761.

Ut in officinis est alumen informis massæ, cryсталlos suas non exhibet, quas octoedras nonnulli dicunt, dum alii aliter inveniunt: alumen cryсталlos albas ad hunc modum figuratas LISTERO & aliis dedit; nimirum bis figura paululum compressa est, ex altera parte, quasi vertice dicas, planum sexangulum habet, ex altera & opposita parte, sive basi, plano similiter sexangulo insidet; cujus autem latera claudunt tria sexangula plana, quibus alternatim bina plana quadrangula interponuntur; ita quælibet integra aluminis cryсталlus, ex undecim planis conficitur, quinque sexangulis, & senis quadrangulis.

Alias aluminis proprietates quod spectat, si peculiares quorundam locorum excipias, Romanum enim plus de sale marino, Suecicum, Anglicum plus de vitriolo participant, *Acad. des Scienc.* adstringentissimum alumen, gustu glaciale, in aere aperto ficcum manet, decies quater aquæ pondus, ut solvatur, requirit, solum ferram indissolubilem relinquit, igne liquefcit, spumat ut nitrum, lac, sanguinem, coagulat, sed syrupum violarum non mutat.

USUS in vita humana multifarius: marmor, simbras aureas, argenteas, dealbat, colores lanarum, sericorum firmat, Morvas pisces durat. Chartariis, scriniariis, anatomicis, historię naturalis studiosis, multum in usu, adhibetur etiam pigmentis, magisteriis, clarificandi scopo in officinis; est etiam ex alumine pyrophorus pulvis.

USUS MEDICUS non spernendus, ubi a majore humorum affluxu debilitatæ partes contrahendæ; ita in initio inflammationis oculorum, cum albumine ovi probe agitatum, addito aquæ rosarum momento laudatur, confirmato malo proscribendum: tum & ad putrescentia ulcera, tenui ichore madida, ulcera alia mala carne luxuriantia, vi stypteria prodest. Sic & medetur vulneribus sanguinem fundentibus copiosius. Maximus externus usus est, isque in dentifriciis adhuc malus. Interne alumen draconifatum, aluminis unciis duabus, sanguinis draconis subtilissime pulverisati uncia una, aqua cardui benedicti solutis, crystallisatum, scrupuli unius pondere ad omnia sanguinis profluvia, maxime muliebria, exhibuit feliciter MYNSICHTUS.

Alumen cum sanguine draconis in cochleari ferreo fufum, in pilulas redactum, in iisdem casibus HELVETIUM non sefellit: in pulverem redegit ultimo THOMSON, & in maximis hæmorrhagiis omni hora drachmam semis exhibuit, quin etiam in fluore albo enixe laudat. *Society of Edimburgh* T. IV. Cur hodie abstinetur? nauseas molestas fecit, quas exigua cinnabaris portio medicamento addita compescit, MALOUIN, anodina ipse HELVETIUS miscuit. In colica pic-
num

num, ubi motus intestinorum peristalticus admodum debilis est, vel etiam deficit, expertus laudat *Cl. GRAS-HUIS.*

*seu in Ladjate miosom in haemorrhagia ut
Alumen ustum diffusa per ignem parte aquea acrius, et in Virfo
ad erodendam luxuriantem carnem chirurgis utile. valeb.*

VITRIOLUM *Off. Mineralogorum.* Classis Mineralium. Ordo Salinarum. *Germ. Vitriol. Gallis Vitriol. Anglis Vitriol.*

Vitriolum, seu chalcantum, quasi æris efflorescentia, atramentum futorium, quod eo nigro colore coria inficerentur, latinis dictum, duum præcipue generum est, ferri, & id viride, cupri, & id cæruleum; datur tamen & album, & id utrumque metallum, sæpe & plumbum, zincum, & terram calcariam continet, Quod ex minera plumbi montis Rammelli habetur album, utrumque metallum, copiosam terram zinci, plumbi nihil, habet *Cl. POTT. Miscell. Beroln. T. VII.* Sunt adhuc aliæ ratione colorum, hujus differentia: ferri viride, cubicum, cupri cæruleum, dodecaedrum LINNAEO, album oblongum definitur. De alumine vitriolo, sulphure, vide experimenta *Transact. Philosoph. Nro 103.*

Primum Vitriolorum principium acidum vagum, secundum glebam metallicam, tertium aquam, omnia experimenta, ut sint notissima, evincunt; diversa tamen horum in diversis proportio deprehenditur, maxima temper aquæ, & quæ ut videtur abs destructione ipsius vitrioli minui non possit; vitriolum ferri, hypocausto calido expositum, calcinatur, suamque destructionem, subtilissimo acido totum replente locum, etiam experimenti ignaro, indicat. Quin quasi sitiens aquam, hac orbatum corpus, salium alcalinorum in morem attrahit, & bibit. Caput mortuum, destillatum oleum vitrioli, aquæ vel maxime bibula sunt. Ex colcothare siccissimo, aeri exposito, rursus phlegma, spiritus obtinentur: iterum oleum vitrioli concentratissimum, ut in crystallos concreseat priori sali similes,

C 5

in

adstringentia
adstringentia
adstringentia

in aere brevi liquefcit, LEMERY, vulgare aeri expofitum libero, triplo plus quam ante ponderat, HOFFMANNUS. Sed & id acidum omnium cognitorum efficaciffimum, aqua non dilutum, non agit: oleum glaciale vitrioli, ferrum non folvit. Sed cur ex calcinato, calore folis, vel cubiculi, vitriolo, fpiritus longe subtilior? GELLERT: cur aqua in colcothar ex aere rapitur? cur hac oleum per furtum imprægnatur? *o*

Proprietates quod fpectat, vitriola cryftallos habent ficcas, polyedras, & quidem vitriolum ferri cubicam, ftypticam, cupri dodecaedram, rhomboidalem depreffam, faporis horrendi: igne inftar aquæ funditur, calcinatur demum vitriolum. Solutio fyrum violarum fubviridi colore inficit, fublimate corrolivi folutionem non turbat, gallarum infufionem in atramentum commutat. Acidi ejus etiam fingulares dotes funt; fluidorum ponderofiffimum, aquæ vel maxime bibulum, viciffitudinibus aeris mobile ut fpiritus vini, frigore condenfatur, calore liquefcit, omnia alia acida ex aliis corporibus expellit, &c.

USUS MEDICUS, vitrioli *martis* artificialis, non naturalis, ne illi cuprum commixtum fit, interne rarus, ad vermes, tum ubi auftera roborans vis ferri requiritur, laudatus, drachmam dimidiam, unam, in libra aquæ dilutam, cavendo omnem acrimoniam alcalinam, aut alcalium, & adstringentium affumptionem, imperat. Externus, ubi adstringendum, cohibendus pruritus, in pulvere, fomentis, linimentis, frequentior.

Album ad compescendas vulnerum hæmorrhagias utile, vel in globulos, qui vulnere intrudantur, fingitur, vel meraca folutione applicatur, repellentis fcopo etiam collyriis parca dofi jungitur; interne drachmæ femis pondere vomitorium eft certum, in cafu affumpti veneni folum adminiftrandum.

Ceruleum etiam minima dofi efficac, & fi non ita contemptatum, ut nocere non poffit, ventriculum rodit,

rodit, est enim verus lapis infernalis, quo cancos venereos chirurgi etiam exurunt; ubi vero ita dilutum est, ut stimulo suo nocere non possit, in manu periti, heroicum contra epilepsias, manias &c. remedium *Illustrissimo L. B. van SWIETEN* habetur, & specificum tale antiepilepticum hac præscriptione conficitur, in *novis Actis Acad. N. C. T. I.* vitriolum cupri aqua pluvia solvatur, filtrato adde spiritum salis ammoniaci aquosum, concentratum, cum sale tartari factum, ad punctum saturationis: post tempus adde spiritum vini rectificatis: crysalli saphirinæ, mediante charta bibula separandæ, servantur ab aere, in vitro bene clauso: dosis granorum duorum, trium, infantibus; quatuor, quinque, adultis: quandoque vomitus, quandoque sequitur secessus. Spiritus vitrioli veneris, inunctus clavis pedum, bis ter de die, superposito post duodecim horas emplastro de gummi ammoniaco cum euphorbio, eos tollit, *Ephem. Decad. 3.* anno 7. 8.

PRÆPARATA varia sunt, ex vitriolo martis omnia. Destillationis beneficio, primo, quod facile dimittitur, *Phlegma* vitrioli obtinetur, in morbis putridis, biliosis, ad gratam aciditatem, potulentis, mixturis additum. Tum *Spiritus*, in eandem indicationem laudatus, in dissolutione humorum, variolis confluentibus, dilutus utiliter datur. *Oleum* vitrioli, seu dephlegmatus vitrioli spiritus, causticum externum, minori doli interne dandum, atque tum adhuc in aquosis suspectum **CARTHEUSER**. *Comment. varii Argumenti germ.* Post destillationem relictum caput mortuum, *Colcothar* vocant, chirurgis multum in usu, adstringens: sunt qui etiam antisepticum habent. Ex colcothare sal elicitor subviridis, emeticus, *Gilla THEOPHRASTI*, hodie non amplius adhibita, residuum *terra* vitrioli dulcis est. Vitriolum Romanum sub cane radiis solaribus calcinatum, pulvis sympatheticus **DYGBAEI** est: Item ex terra aluminis & particulis metallicis vitrioli viridis, per sal alcali, cui principium inflammabile ope ignis junctum fuit, præcipitatis, fit *Ceruleum Prus-*

Prussicum. MENON, Memoires de Mathematique, & de Physique par divers scavans 1750. Paris.

COMPOSITA. Ex olei vitrioli fumantis parte una, alcoholis partibus quatuor, quinque, sex, digestis, destillatis, fit spiritus vitrioli dulcis, seu liquor anodinus mineralis, acidus semper experimento syrapi violarum &c. fragrans, carminativus, anodinus, multis viribus notissimus. Hujus medicamenti conficiendi novam methodum proponit addito aceto, in *Comment. Societ. Hartem. P. II. C. H. SCHVITTE M. D.*

AETHER in morbis vasorum minimorum in epilepsia, hysterica passione, paralyti, rheumatismo, podagra, etiam hodie plurimum laudatus.

TARTARUS VITRIOLATUS vel ex sale alcalino, & spiritu vitrioli, vel ex alcali puro, & vitriolo martis paratur, secundus Tachenianus dicitur: Sal medius est, satis vehementer movens, incidens, a granis decem, quindecim, ad triginta pro dosi exhibendus.

ARCANUM DUPLICATUM acido vitrioli, & basi fixa alcalina nitri, operatione non semper exacta conficitur. Notabile est discrimen inter arcanum duplicatum, quod ex nitri destillatione cum vitriolo fit & illud, quod cum oleo vitrioli conficitur; docet in crySTALLIS observanda diversitas. Dosis præcedentis eadem, vel paulo major.

SEMI

SEMIMETALLA.

FLORES ZINCI *Off. Mineralogicæ. Classis Præparator: Ordo semimetallicorum.*

Zincum sulphure, plumbo, ferro, mineralisatum, particulis micantibus, fuscum, hos flores largitur, fixos, non volatiles amplius, SCHWEDENBERG, interne nunquam, externe sæpe præscriptos, in ulceribus, lippitudine; in posteriori casu in aqua rosarum pro collyrio adstringente dat *Illustr. L. B. van SWIETEN*, in intertrigine específicos habet LINNÆUS, in excoriationibus, fissuris papillarum, laudat BARBETTE.

METALLA.

FERRUM. CHALYBS. *Off. Mineralogicæ. Classis Minerarum Metallicarum. Ordo ferrearum præparatarum. Germ. Stahl. Gallis Acier. Anglis Steel.*

Ferrum durissimum & purissimum, ad silicem scintillans, W. acies, stomoma, chalybs. An detur naturale, malleabile, Historiæ Naturalis scriptores multum disputant; in usus nostros omne, præter id, quod in aquis medicatis natura exhibet, præparatum est, præparatum in aciem verti potest, omnium optime docente de REAUMUR. Cur multis plantarum succis, vegetabilium cineribus, coralliis, ipsis animalium partibus, ossibus, sanguini, castoreo, & extracto sub-

subtilissimo florum melli, inest ferrum magnete conspicuum? Experimenta adfunt, ratio deest.

Principia ferri quod concernit, id ex principio communi inflammabili, & terra vitrescibili metallica exurgit. Primum quidem putridus, sulphureus, inflammabilis, limaturæ martis, ab oleo vitrioli solutæ habitus, ex sedimento nigricante in eadem operatione, eductum verum cum mercurio in cinnabarim sublimum sulphur, calcinatio ferri in crocum, croci in ferrum reductio addito phlogisto, demonstrant; de altero non dubitatur. Ex parte terrea omnia Physices cum magnete phænomena vix non dependent, a sulphure illi, qui a ferro in experimentis chemicis, & in corpore humano inde sequuntur effectus, pulcherrime eruuntur; utrumque hoc principium in ferro demonstravit LEMERY *Mem. de l'Acad. des Scienc.* & HOMBERGIUS secretum invenit primus, quo sulphuream a terrea separaret partem in *isdem*, & e ferro cum aliis, cæruleum Berolinense ALII: est enim hoc nihil aliud, quam ferrum valde subtilisatum, quod ope alcali fixi, cum phlogistica animalium parte conjuncti, in pulverem, plus minus cæruleum, præcipitatur, prout portio terræ aluminosæ adhibitæ sese habet.

Proprietates ferri sunt: magnete attrahi, minime inter metalla malleabile, maxime elasticum esse, igne, tritu, candescere, difficulter fundi, scintillas projicere, adhæc igne consumi, speculo caustico semivitrificari, & subjectis carbonibus in scintillas totum diffundi, & evanescere: in aere, aqua, rodi in crocum, dissolvi ab acidis, cum vehementi effervescentia in spiritu falis, & vitrioli. Solutionum colores diversos esse pro diversis menstruis, flavam ex acido falis, viridem ex acido vitrioli, fuscam ex aqua forti &c.

USUS MEDICUS jam veteribus notus, & multus: vinum aut aquam, in qua candens ferrum restinctum sit, potu celiacis, dysentericis, lienosis, cholera laborantibus, & dissolutis stomacho, auxiliari, tum & restringere, sistere tæminarum profluvia, DIOSCORIDES

pomorum in casibus recentis laudabilis. Alia, ut martis adstringens, aperitiva, helleborata, suis authoribus placent.

LAPIS HÆMATITES *Off.* Ferrum Mineralisatum minera figurata rubra, aut tritura rubente
W. *Classis* Minerarum. *Ordo* ferrearum. *Germ.* Blutstein. *Gallis* Pierre hæmatide.

Hæmatitis martialis minera est, coloris obscure rubentis, etiam terrugini, nigricantis, fibris instar ligni longis, tenuibus, & acuum in morem acutis constans, saporis vero terrei, adstringentis, addito phlogisto ferri naturam consequens. Principia eadem sunt, sunt & eadem proprietates, ab acidis, ut ferrum, dissolvitur &c.

VIRES MEDICÆ adstringentes, siccantes, roborantes, sunt in sputo sanguinis cruento, ulcere pulmonum, aliis hæmorrhagiis, alvi fluxibus etiam moderandis, fluore albo &c. proficua. Hujus quam ferri major dosis est, forma pulveris a scrupulo semis ad scrupulum unum, ita proportione habita in electuariis, & aliis formis datur: Externe plurima ingreditur emplastra.

PRÆPARATA. Flores salis ammoniaci martiales

THERMÆ MARTIALES

SULPHURÆ etiam in hanc classem revocanda.

ANIMALIA.

CHERMES *Off.* *Entomologorum* COCCUS. *Classis* Naturalis Insectorum. *Ordo* Hemipterorum.

Coccus quercus coccifera, aceto immersus, supra lineam exsiccatus, nostris divenditur officinis: Recentis san-

sanguineum colorem habet, qui expressus basis est confectionis alkermes, quæ in Gallo-provincia optime paratur, & dividitur.

VIM adstringentem docet factum cum solutione vitrioli atramentum, Comes MARSILLI, roborantem in præcavendo abortu LINNÆUS, tum præstantem in profluviis sanguinis, etiam diarrhœa, dysenteria, alii habent: in memoriæ imbecillitate, epilepsia idiopathica, aliisque convulsionibus, hæmorrhagiis, adhuc laudat CARTHEUSERUS in *Commentationibus varii argumenti Germanice scriptis* 1759. An adeo analeptica confectio, ut etiam aphrodisiaca? Sal alcali volatile examine chemico demonstravit MARSILLIUS de *Granis Kermes. Act. Phys. Med. Acad. N. C. T. III.* Sumuntur in substantia ad scrup. unum, duos, succo recenti, vel per se, vel cum syrupo cochlearini: etiam in decocto ad unciam unam, duas, datur succus: tinctura ex his, mediante spiritu nitri dulci parata, præstantissimæ virtutis esse dicitur, CARTHEUSER l. c.

In hanc classem, quæ majorem fibris cohæsiõnem, & elasticitatem conciliare possunt, ex animalibus ossa, eaque adhuc acriter calcinata numerantur luculentius, quod hæc superfluum, quæ fibras macerat, relaxat, humiditatem absorbendo, eis majorem in mutuum nifum occasionem concedant. Externe vero applicari solum ea solent, quod resorpto liquido concrefcentia, cohærentem admodum pastam constituant. Neque ex animalibus solum ea parari possunt, sed etiam ex terreis. Similis terra bolaris *Mem. de l'Acad. des Sciences* 1669. descripta est, qua lymphæ stillicidium, vitriolo, alumine, non compefendum, siluit, & quæ, abrupto ad umbilicum fune umbilicali, lethalem hæmorrhagiam prævertere possit.

D

CLAS-